

Podstawowe informacje o III sektorze i organizacjach pożytku publicznego w Polsce*

*** Informacje na podstawie danych KRS, Stowarzyszenia Klon/Jawor oraz danych własnych**

Warszawa, październik 2013

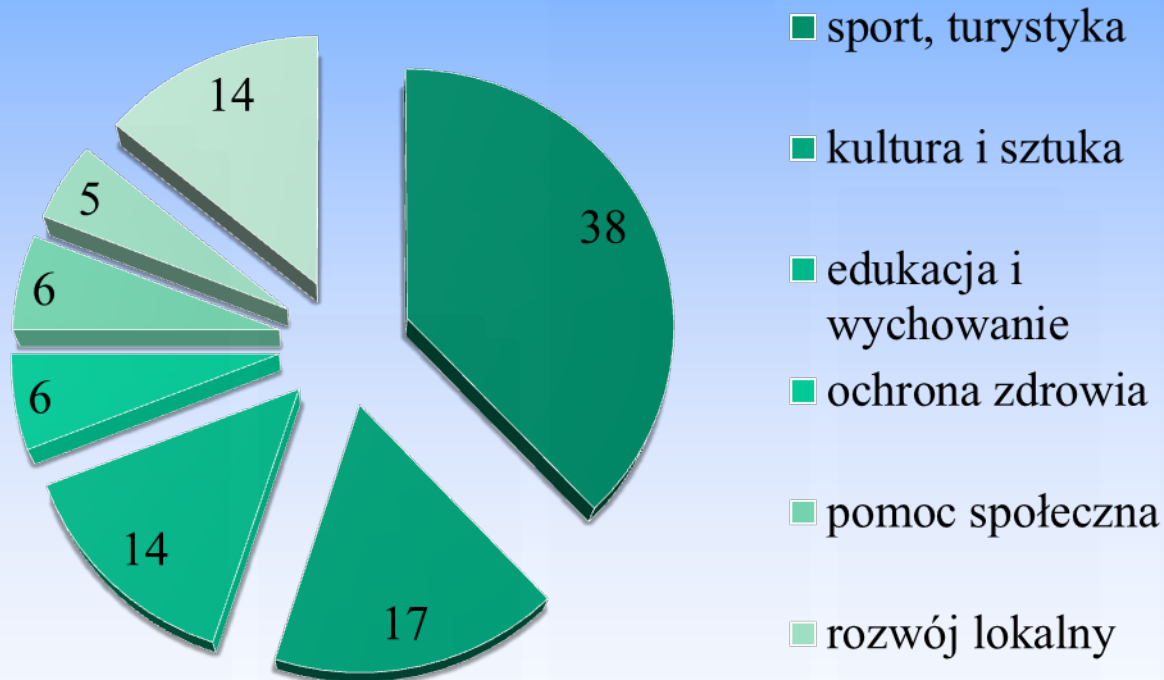
Podstawowe dane

Według danych Krajowego Rejestru Sądowego na koniec 2012 roku w Polsce zarejestrowanych było ponad **97 tys. organizacji pozarządowych** (w tym ok. **8,5 tys. organizacji pożytku publicznego**).

Około **65%** z nich posiada formę prawną **stowarzyszenia**, **14%** to **fundacje**.

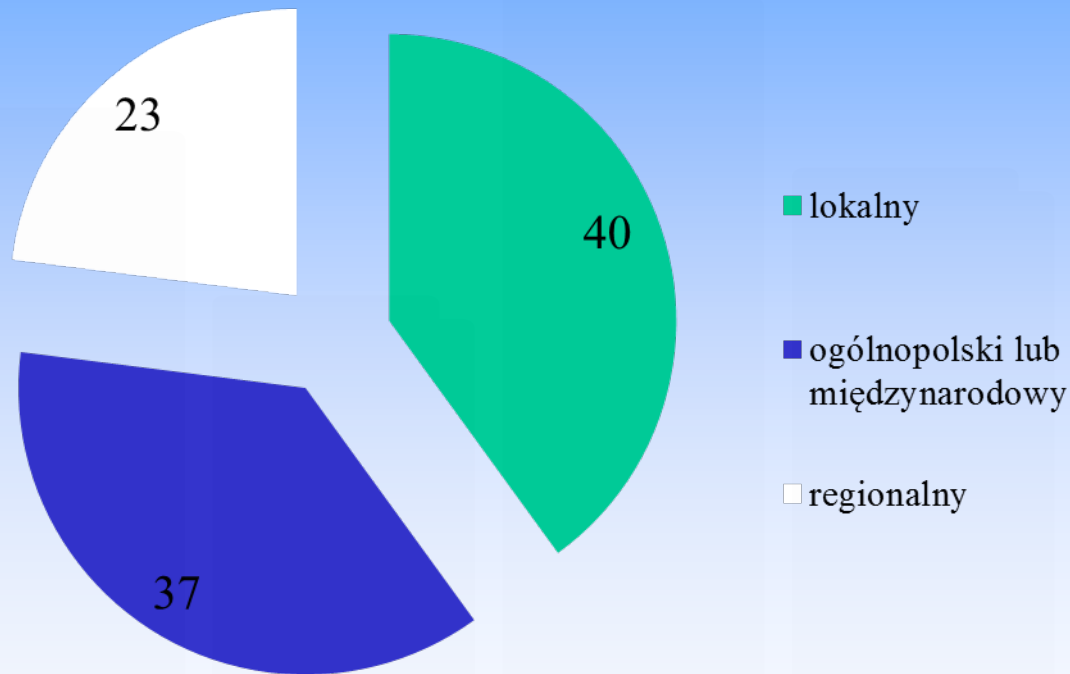
Według badań aktywnie działa ok. trzech czwartych z nich.

Dziedziny działalności organizacji pozarządowych (w procentach)

*na podstawie danych Stowarzyszenia Klon/Jawor

Zasięg działania organizacji pozarządowych (w procentach)

***na podstawie danych Stowarzyszenia Klon/Jawor**

Warszawa, październik 2013

Majątek organizacji pozarządowych

- Połowa organizacja nie posiada żadnego majątku, nawet w postaci wyposażenia biurowego czy oprogramowania
- Nieco ponad jedna czwarta dysponuje mieniem wartym do 10 tys. złotych, a zaledwie w przypadku 6% przekracza ono 100 tys. złotych
- Majątek organizacji najczęściej ogranicza się do sprzętu i wyposażenia biurowego (posiada go 30% organizacji) lub specjalistycznego- np. sportowego lub rehabilitacyjnego

***na podstawie danych Stowarzyszenia Klon/Jawor**

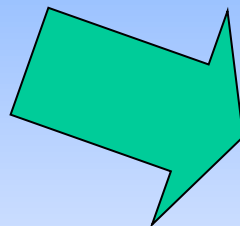
Personel organizacji pozarządowych

- **45%** organizacji opiera się wyłącznie na pracy społecznej
- **21%** organizacji ma stałych nieetatowych (współ)pracowników
- **19%** organizacji zatrudnia pracowników etatowych
- **15%** organizacji sporadycznie zleca zadania (brak stałych współpracowników)

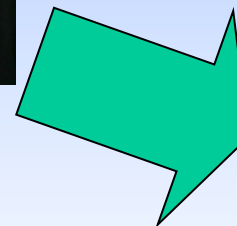
***na podstawie danych Stowarzyszenia Klon/Jawor**

Jak zostać organizacją pożytku publicznego?

Spełnianie wymogów ustawy

wniosek do KRS

**postanowienie i
wpis do Krajowego
Rejestru Sądowego**

Jakie podmioty mogą ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego?

organizacje pozarządowe, czyli:

- niebędące jednostkami sektora finansów publicznych
 - niedziałające w celu osiągnięcia zysku
 - osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem art. 3 ust. 4 ww. ustawy
 - kościelne osoby prawne i ich jednostki organizacyjne
 - spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie.
- *zgodnie z art.20 oraz art. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.*

Wymogi ustawowe

(1)

1. Prowadzenie nieprzerwanie przez **co najmniej 2 lata** działalności pożytku publicznego na rzecz ogółu społeczności, lub określonej grupy podmiotów, pod warunkiem że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa.

Działalność ta musi być prowadzona w sferze określonej w art. 4 ustawy.

W przypadku stowarzyszeń działalność ta nie może być prowadzona wyłącznie na rzecz członków stowarzyszenia.

2. Prowadzenie działalności gospodarczej może być wyłącznie dodatkowe w stosunku do działalności pożytku publicznego.
3. Nadwyżka przychodów nad kosztami musi być przeznaczana na działalność pożytku publicznego.

Wymogi ustawowe (2)

4. Członkowie organu zarządzającego nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

Wymogi ustawowe – statut

5. W statucie musi być określony **kolegialny organ kontroli lub nadzoru**, odrębny od organu zarządzającego i niepodlegający mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru, przy czym członkowie organu kontroli lub nadzoru:
- nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej;
 - nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
 - mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.

Wymogi ustawowe

(3)

Wymogi ustawowe – statut cd.

6. Statut lub inne akty wewnętrzne musi zabraniać:

- udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi członkowie, członkowie organów oraz pracownicy organizacji pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej "osobami bliskimi"
- przekazywania majątku organizacji na rzecz jej członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności, jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach
- wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika z celu statutowego
- zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe

Dodatkowo statut lub inny akt wewnętrzny musi określać zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego (art.10 ustawy).

Warszawa, październik 2013

Wniosek do KRS i wpis do rejestru

Status organizacji pożytku publicznego nadaje właściwy sąd rejestrowy po uprzednim złożeniu przez organizację wniosku.

Po pozytywnym rozparzeniu przez sąd rejestrowy wniosku:

- podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania do tego Rejestru informacji o spełnieniu wymagań dla OPP.
- pozostałe podmioty uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego

Art.20 ust.1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym:

„Wpis do Rejestru polega na wprowadzeniu do systemu informatycznego danych zawartych w postanowieniu sądu rejestrowego niezwłocznie po jego wydaniu. Wpis jest dokonany z chwilą zamieszczenia danych w Rejestrze.”

Wniosek do KRS i wpis do rejestru

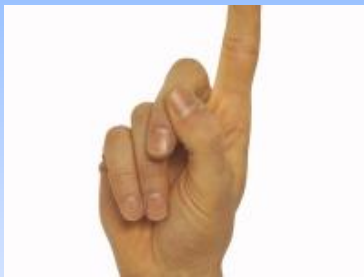
Utrata statusu OPP przez:

- podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego - następuje z chwilą wykreślenia z KRS informacji o spełnianiu wymagań dla OPP.
- pozostałe podmioty - następuje z chwilą ich wykreślenia z KRS.

Ponowne uzyskanie statusu organizacji pożytku publicznego przez dany podmiot może nastąpić:

1. po złożeniu wniosku o wpis - w przypadku gdy wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego nastąpiło na podstawie wniosku samej organizacji
2. po upływie 2 lat od chwili wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego:
 - na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego
 - z urzędu przez właściwy sąd rejestrowy

Uprawnienia i obowiązki organizacji pożytku publicznego

Uprawnienia organizacji pożytku publicznego

Zwolnienia

Organizacji pożytku publicznego przysługuje zwolnienie od:

- podatku dochodowego od osób prawnych
- podatku od nieruchomości
- podatku od czynności cywilnoprawnych
- opłaty skarbowej
- opłat sądowych

Zwolnienia te mogą być stosowane wyłącznie w odniesieniu do prowadzonej działalności pożytku publicznego.

Organizacja pożytku publicznego może **nabywać na szczególnych warunkach prawo użytkowania nieruchomości** będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

W przypadku utraty statusu organizacji pożytku publicznego traci się prawo do korzystania ze zwolnień wynikających z posiadania tego statusu.

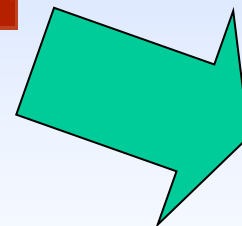
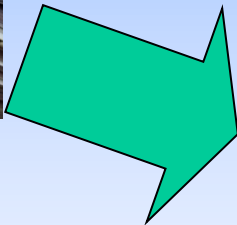
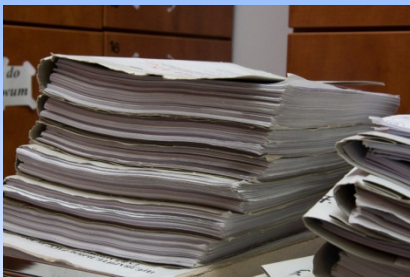
Uprawnienia organizacji pożytku publicznego

Pozostałe prawa

- prawo do nieodpłatnego informowania przez radio i telewizję publiczną o działalności organizacji (art. 26 ww. ustawy)
 - Art. 23a Ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. nr. 253 poz. 2531, z późn. zm.)
- zwolnienie z podatku od towarów i usług (na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług)
- możliwość prowadzenia mieszkań chronionych (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych)

Przywileje organizacji pożytku publicznego

Uprawnienie do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych

Obowiązek sprawozdawczy organizacji pożytku publicznego (art. 23 ustawy)

- Organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności zgodnie ze wzorem określonym rozporządzeniem MPiPS
- Organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie finansowe, na zasadach określonych w przepisach o rachunkowości

Uwaga!! Kościelne osoby prawne – tylko z działalności pożytku publicznego

Organizacja pożytku publicznego podaje sprawozdania do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty, **w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej.**

- Obowiązek badania sprawozdania finansowego:
 - Art.64 ustawy o rachunkowości
 - Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego

Obowiązek sprawozdawczy organizacji pożytku publicznego (art. 23 ustawy)

- Organizacja pożytku publicznego **zamieszcza** zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności w terminie **do dnia 15 lipca** roku następującego po roku, za który składane jest sprawozdanie finansowe i merytoryczne, na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Baza sprawozdań organizacji pożytku publicznego na www.pozytek.gov.pl

W przypadku organizacji pożytku publicznego, których rok obrotowy jest inny niż kalendarzowy, **zamieszczenie** sprawozdania finansowego i merytorycznego musi nastąpić w terminie **15 dni od dnia zatwierdzenia** rocznego sprawozdania finansowego.

Obowiązek sprawozdawczy a WYKAZ OPP uprawnionych do 1% podatku

Minister Pracy i Polityki Społecznej prowadzi w formie elektronicznej i nie później niż dnia 15 grudnia roku podatkowego publikuje wykaz organizacji mających status organizacji pożytku publicznego **na dzień 30 listopada** roku podatkowego, na które podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1 % podatku z zeznań podatkowych składanych za rok podatkowy.

W wykazie tym uwzględnia się organizacje pożytku publicznego:

- które **w terminie zamieściły** w bazie MPiPS sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności oraz sprawozdanie finansowe w roku, za który składane jest zeznanie podatkowe
- w stosunku do których **nie wpisano** do Krajowego Rejestru Sądowego **informacji o otwarciu likwidacji lub ogłoszeniu upadłości**

**JEDYNI OPP ZNAJDUJĄCE SIĘ NA WYKAZIE MPiPS SĄ UPRAWNIONE DO
OTRZYMANIA 1% PODATKU**

1% podatku dochodowego od osób fizycznych za 2012 rok – informacje podstawowe

- Łączna kwota 1% należnego podatku przekazana na rzecz organizacji pożytku publicznego z rozliczenia za 2012 rok wyniosła **480,0 mln zł**, co stanowi **0,72%** należnego podatku dochodowego
- Liczba podatników, którzy w zeznaniach za 2012 rok złożyli wnioski o przekazanie podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego wyniosła ponad **11,5 mln**, co stanowi **44%** ogólnej liczby podatników
- Przeciętna kwota przekazana przez podatników organizacjom pożytku publicznego wyniosła **42 zł**
- **7110** organizacji pożytku publicznego otrzymało środki z 1% podatku (największa ponad 117 mln zł, najmniejsza 0,4 zł)

Dane porównawcze za lata 2004¹ – 2013 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie		2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Liczba podatników, przekazujących 1% należnego podatku na rzecz opp		80 320	680 541	1 156 510	1 604 142	5 134 675	7 324 953	8 623 928	10 134 625	11 165 578	11 537 414
r/r	%	x	847%	170%	139%	320%	143%	118%	118%	110%	103%
Kwota przekazana na rzecz opp	mln zł	10,4	41,6	62,3	105,4	298,3	381,5*/	360,9*/	403,9*/	459,4*/	480,0
r/r	%	x	400%	150%	169%	283%	128%	95%	112%	114%	104%

*/ stan na 31 grudnia

*na podstawie danych Ministerstwa Finansów

Warszawa, październik 2013